

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 16 Μαΐου 1920

ΑΡΙΘ. 684

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ", : Ὁ Διαστρεβλωτής.
 ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ : Τὸ ἔμμορφότερο πρᾶγμα
 τοῦ κόσμου.
 Ν. ΑΒΛΙΚΟΣ : Στὴ συνείδησί μου.
 ΠΕΤΡΟΣ ΣΜΗΡΗΓΑΟΣ : Τραγοῦδι.
 ΦΙΛΗ ΒΑΤΙΔΟΥ : Σβυστοὶ πόθοι.
 ΣΑΥΤΗΡΗΣ : Αἰσιώποιοι μῦθοι.
 ΧΡ. ΞΕΠΕΡΗΣ : Σ' ἕνα μὴ λόγο.

ΜΙΧ. ΘΕΡΒΗΝΤΗΣ—Κ. ΚΑΡΘΗΙΟΣ : Ὁ Ἄδων Κι-
 χώτης (συνέχεια).
 Ο "ΝΟΥΜΑΣ", : Φαινόμενα καὶ πράγματα.
 Ν. ΦΙΛΗΝΤΗΣ : Ὁρθογραφία (Ποῦ—Πῶς).
 ΝΓΓΗΛΟΣ ΔΟΥΡΑΣ : Δυὸ ματάκια μαβιά.
 ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΔΑ : Νεοελληνική φι-
 λολογία.—Ξένη φιλολογία.—Περιοδικά.
 —Χωρὶς γραμματόσημο.

Ο ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΤΗΣ

«Λυποῦνται διὰ τὴν στάσιν τοῦ κ. Χατζηδάκη, διότι τὴν συζητήσιν ἐπὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος τὴν μετέφερον εἰς ἐπίπεδον θεωρητικόν διὰ ΔΙΑΣΤΡΕΒΛΩΣΕΩΣ τῆς ἀληθείας, πρὸς δημιουργίαν ἐπεισοδίων κατὰ τὰ παλαιὰ συστήματα καὶ μεθόδους».

(Ἀπὸ τὸ «Ἀνακρινωθέν» τοῦ Δημοδιδασκαλικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν)

Ὁ κ. Χατζηδάκης ἴσως ἔχει νὰ μένει ἐνθουσιασμένος μὲ τοὺς ἀγῶνες του. Πῆρε τὸ παράσημο τοῦ τοῦ ἀξίζε. Τοῦ τὸ δώσανε οἱ δημοδιδασκαλοὶ τῆς Ἀθήνας μὲ τὸ θαρραλέο «Ἀνακρινωθέν» τους, ποὺ δημοσιεύτηκε στὶς ἐφημερίδες τῆς Τρίτης. Τὸν εἶπανε δ. λ. α. σ. τ. ρ. ε. λ. τ. ἢ τῆς Ἀ λ ῆ θ ε ι α ς. Κ' ἔτσι ὁ κ. καθηγητῆς μὲ τὴ συγκοφαντικὴ πολεμικὴ του, κέρδισε ἕναν τέτιο τίτλο βαρυσήμαντο.

Ἐμεῖς παρακολοθησαμε τὴ συγκοφαντικὴ ἄρθρογραφία τοῦ κ. καθηγητῆ στο «Ἐμπρὸς» μὲ ἀληθινὴ ψυχικὴ θλίψη. Δὲν τὸ περιμέναμε νὰ πέσει τόσο χαμηλά, παρουσιάζοντος ἀπὸ τὸ προσωπικὸ πάθος. Δὲν τὸ περιμέναμε ποτὲ, πῶς θάπαυρε τὰ σκουριασμένα ὄπλα ἀπὸ τὴ Μιστριώτικη πολεμικὴ ἀποθήκη : τὴν ἀθεΐα, τοὺς Μπλοσεβίκους', (ἐπειδὴ ξεπέσανε πᾶν τὰ ρούθλια καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ μεταχειριστεῖ), τοὺς κίνδυνους τῆς Φυλῆς κτλ. κτλ. γιὰ νὰ πολεμήσῃ τὴ γλωσσικοεκπαιδευτικὴ ἀναγέννηση, ποὺ ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζει, ἕστερ ἀπὸ τόσοσους καὶ τόσοσους ἀγῶνες μας, στὴν πατρίδα μας, ποὺ εἶναι ἐπιτέλους καὶ δικιά του πατρίδα. Δὲν τὸ περιμέναμε ποτὲ πῶς μὲ τόσο πείσμα καὶ μὲ τόση θεληματικὴ ἐλάττωσι τῆς ἐπιστημονικῆς του κρίσεως, θὰ συμμαχοῦσε μὲ τοὺς γλωσσισμῶνες τῶν δρόμων καὶ τῶν καφερέδων, γιὰ νὰ πολεμήσῃ, ἀλλήμονο, τὴν ἴδια τὴν ἐπιστῆμην του.

Κι ὅμως ἐγίναν ὅλ' αὐτά, καὶ ἀκόμα χειρότερα, καὶ μεῖς σιωποῦσαμε, καρτερώντας νὰρθεῖ ἡ ψυχρολουσία ἀπ' ἄλλου, ἀπὸ κεῖ ποῦπρεπε νὰρθεῖ. Καὶ ἦρθε ἀπὸ τὸ Δημοδιδασκαλικὸ Σύλλογον Ἀθηνῶν. Κ' ἔτσι ἦρθε ἀπὸ κεῖ ποῦπρεπε νὰρθεῖ ἡ ἐπικύρωση τῶν ὁσων εἶπε ὁ Ψυχάρης, στὸ ἀθάνατο «Χαμιογελό» του (Νουμάς, ἀρ. 671, 15 τοῦ Φλεβάρη 1920) γιὰ τὸν κ. Καθηγητῆ :

«Βέβαια εἶναι σπουδαῖο πρᾶμα, εἶναι λυπηρὸ γιὰ ἕνα ἔθνος, σὰ βλέπει κανεὶς ἕναν καθηγητῆ ἐπίσημο.

ἕναν καθηγητῆ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστήμιου, νὰ βρῆ. ἔη. νὰ συγκοφαντῆ, νὰκακατέβῃ τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ τὰ προσωπικὰ ζητήματα καὶ νὰ σὲ βγάξῃ κλέφτη, νὰ ψεφτολογᾷ μὲ τὸν ἄτιμο τὸν τρόπο, ποὺ εἶναι ὁ τρόπος τοῦ Χατζηδάκη».

Ο "ΝΟΥΜΑΣ".

ΤΟ ΕΜΜΟΡΦΟΤΕΡΟ ΠΡΑΓΜΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἀπὸ τὴ δίτομη ἔκδοσι τῶν ἔργων τοῦ Μιχαήλ Μητσάκη, ποὺ ἐτοιμάζει ἡ Ἑταιρεία «ΤΥΠΟΣ», παίρνουμε τοῦτο τὸ θαυμάσιο πεζὸ τραγοῦδι, ποὺ γράφει ὁ Μητσάκης, κατὰ μίμησιν τοῦ Γαλλικοῦ τοῦ Γκαβαρνί, καὶ τὸ δημοσίευσεν στὸ «Ἀττικὸ Μουσεῖο» τοῦ 1889. Τὸ ἀντιγράψαμε καθὼς δημοσιεύτηκε, χωρὶς νὰν τοῦ περάξουμε καθόλου τὴν ὀρθογραφία.

Ἄς νινὰχθῆ καὶ ἄς ἀφορίσῃ ἀποκάτου ἀπ' τὴν καρμένα ἢ θάλασσα! Τὸ τρελλὸ τὸ καρὰβι πηδάει, ἀπὸ κῆμα σὲ κῆμα. Ὁ καπετάνιος, προσεκτικὸς στὴς ἐτοιμασίαις τοῦ ταξιδιοῦ, προστάζει τοὺς σιωπηλοὺς καὶ πρόθυμους ναῦταις.

Οἱ ταξειδιῶταις τραγουδοῦνε.

Ὁ πῶ νεῖος ἀπ' ὄλους ἐπῆρε ἕνα κιομπάκι γεμάτο ἀπὸ παλιὸ καὶ καλὸ κρασί, τὸ σήκωσε, τὸ ἀκούμπησε ἀπάνου στὸν μπάγκο. Καὶ κάθε ἕνας ἀπὸ τοὺς ταξειδιῶταις πίνει μὲ τὴ σειρά του τὸ ποτηράκι του, ἀφοῦ προτιήτ' ἀποκριθῆ μ' ἕνα στίχο ποὺ τὸν παίρνει ὁ ἄνεμος, στὴν ἐρώτησι τοῦ τοῦ κάνου' ὄλων τῶν ταξειδιῶτων ἢ φωνῆς τριγύρω :

«Στὸ Θεὸ σου, πές μας, τί εἶνε τὸ ἔμμορφότερο πρᾶγμα στὸν κόσμον;»

Ἀπὸ ποῦ ἔρχεται τὸ καρὰβι, καὶ ποῦ κἀεὶ τάχα ; Τί μᾶς μέλει ; Τοῦ πιθαριοῦ του τὸ κρασί εἶνε γερό' «Στὸ Θεὸ σου, πές μας, τί εἶνε τὸ ἔμμορφότερο πρᾶγμα στὸν κόσμον;»

— Τὸ ἔμμορφότερο πρᾶγμα στὸν κόσμον εἶνε ἡ ἀγάπη μου, λέει ἕνας σπουδαστής, ἴσα με εἰκοσι χρόνων. Ὁ ἔρωτας εἶνε ἡ μόνη εὐτυχία.

— Ἡ εὐτυχία εἶνε εἰς τὸν πόλεμον, πετάεται ἕνας στρατιώτης. Τὸ ἔμμορφότερο πρᾶγμα στὸν κόσμον, εἶν' ἕνας καθβαλάρης, ποὺ χῆνεται, μὲ τὸ σπαθὶ εἰς τὸ χερὶ

— Ὅσο ἔχω γὼ μὰ κασίτσια γεμάτη καὶ καλὸ φυλαγμένη... λέει ὁ φιλόσοφος.

Καὶ ὁ γεωργὸς ἀπαντᾷ : — Εἶν' ἄλλο τίποτα ἐμ-

μορφότερο, από ένα χωράφι, χρυσομένο απ' άκρη σ' άκρη με στάχνα ;...

Άλλά ο πριητής ύρθωμένος : — Με τη δάφνη ή Έμμορφιά στεφανώνεται. Τι ώραότερο από τη δάφνη; Μά τον Άπόλλωνα ! Πού άκούστηκε πώς ή εδ- τυγία βόσκειτ' άλλου παρά εις τη σκέψη;...

Μά ο μουσικός την ίδια την ώρα : — Τι τη θές τη σκέψη; Έθνοιωσες ποτέ σου τι λέει τ' άηδού; Τ' άκούς μοναχά, κι αυτό φτάνει.

Και ο ζωγράφος, με πείσμα : — Η Έμμορφιά δε βόσκειται σε ήχους και λόγια. Η Έμμορφιά είνε ει- νόνα.

Μά κι ο φιλόσοφος, άγριεμένος : — Τι λέτε ; τους κραίνει. Η Έμμορφιά είνε ή Άλήθεια.

— Είνε ή Έπιτυχία ! φωνάζει με χειρονομίας έ- νας πολιτευόμενος, που ήγγαυε στην πατρίδα του να βάλη κάλπη.

— Μωρέ, καλά λές ! του κάνει άμέσως ο τυχοδι- ωκτης. ή Έμμορφιά είνε μι άταρνιάνα με όξω τα στήθεια, που κρατάει τα χαρτιά του τυχερού τζογα- δόρου.

— Ω ! μουρμουρίζει σιγά - σιγά κ' ένας έμπορος, τι άσχημο που είνε να παίξεις. Να λογαριάσεις, μόλι- στα, να πράμμα !

Μά κ' ένας καππός, κάνοντας το σταυρό του : — Ω άδελφοί μου, τι καλλίτερο απ' την πίστι, τι έμμορ- φότερο από την προσευχή;...

Άλλά έξαφρα : — Κατάρα, έμουγγρισην ο καπε- τάνιος, και οι τραγουδιστάδες σιωπήσαν άμέσως τρο- μαγμένοι. Κατάρα !... Σκάστε, να πάω' ο διάβολος. ... Σφίχτε το πανί !...

Γιατί ή θάλασσα είχεν άγριέψη, και για το ναυτι- κό, ή Έμμορφιά γελάει στου καραβιού του την ηρώ- μη, όταν, ύστερ' απ' την καταιγίδα μπαίνει καμάρα, το στο λιμάνι.

Και την ίδια στιγμή, μι παρέα χαρούμενα σκυλό- ψαρα, ακολουθοῦσαν τ' αιλιάκι που χάραζε στά κύμα- τα το πλοίο, κ' εκουβένιαζαν, κ' έλεγαν άναμεταξύ τους :

—Τό έμμορφότερο πράμμα στον κόσμο, είνε ένα κα- ράβι που πάει να βουλιάξη στο φούντο, γεμάτο από ταξειδιώταις...

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΣΤΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΜΟΥ

ΕΚΒΑΘΕΩΝ

Άχ ! τη συνείδησή μου τη φτωχή,
Συχνά κοιτάζοντάς τη δακρυομένη,
Της λέω λόγια μέσ' απ' την ψυχή,
Σά σε μικρή παιδοῦλα αγαπημένη.

Άχ, ποιός καταλαβαίνει τη φωνή,
Όπου βαθειάδε βγαίνει πονεμένη...
Παρηγοριά μου—έλπίδα μου όρφανή,
Σφόγγισε τη θωριά σου την κλαμένη.

Γελάει - καγχάζει γύρω σου ή Κραιπάλη,
Σε οικτείρει ή Εύτυχής ύποκρισία,
Που δοξασιμένη ζει και βασιλεύει.

Μά έσύ, μικρά αν θωρείς τα μεγαλεία,
Κι αν μόνο άγάπη ο πόθος σου γυρεύει,
Εις τη θερμή μου κρήνη μέσα άγκάλμη.

Κεφαλονιά 1916

Μ. ΑΒΑΙΧΟΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Την ψυχή μου κι αν ήρωσα
σ' άγάτης πανηγύρι,
σε φωτερό και πάναγγο,
—ώμμε, που νάχει γύρει,

των παθώ μου τάνασασμα
της λατρείας ή γλώκα ; —
την Άσκήμιαν άπάντησα,
και την Κακία βόηκα.

να μου δείγνει τα δόντια της
μέσ' από γέλιο σαρόδνειο,
—Ω, το Πάθος τάρφρηγο
και το Κακό το αιώριο ! —

ΠΕΤΡΟΣ ΣΜΑΡΑΓΔΟΣ

ΣΒΥΣΤΟΙ ΠΟΘΟΙ

Κι όλο σε προσμένω... όνειρου ώραίου πλάτη
Άφταστη θρησκεία .. Ποθητή ήδονή,
Γιά να μου το δώσεις, το άδοτο στεφανί...
—Δύναμη, βοήθα και ή ψυχή πονεί... .

Λίγα άσπρολουλούδια μόνο και με φτάνει...
Δές... στο μνήμα βγήκε της ιτιάς κλωνί,
Και το γιάννη άκούω... μύθα από λιθάρι.
—Πότε θ' άνοιχτείτε, ο κλειστοί ούρανοί ; —

Κι όλο σε προσμένω... μα άδικα... του κάκου,
Συ φυλάς τα ύψη και όχι βάθη λάκκου.
Πώς να σε προσμένει ή ξερη μου ή καρδιά ;...

Μάορη άνατριχίλα... και ή ψυχή μου κλαίγει,
Όραμα μου δείγνει και φωνή μοιλέγει :
—«Ροδαυγή δε θάρθει να χανεί ή βραδιά !»...
Σμόρη ΦΙΛΗ ΒΑΤΙΔΟΥ

ΑΙΣΩΠΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

(Άε - τουβά - Γ'ια πολυ μεγάλη παιδιά)

Μιά έλεπού, ή κατεργάρα,
ποδχαν κόψει την ουρά της,
ζήταε να κάνει μόδα
το άστείο πάθημά της,
να το μιμηθούν και άλλες,
παλαβές, μικρές — μεγάλες.

—Έν τιμή, σάς λέω : ή ουρά
θει' για μās μι άσφορά...
Την άκούσανε, που λές,
και την κόψαν, άρα — μάρα,
κ' είναι τώρα να τις κλαίς.
δυό χαρές, και μι άτρομάρα...
ΣΑΤΑΝΑΣ

ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ

Σ' ΕΝΑ ΜΗ ΛΟΓΙΟ

Στήστε άδριάντα δλόχρυσον άπάνω στο κορμί του,
γιατι άφου γνώριζε κι αυτός άνάγκωση, γραφή,
δεν έγραψε—μα το Θεό ! — ποτέ του, στη ζωή του,
στίχους, μυθιστορήματα, δράματα, κριτική.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ